

Nordlandssykehuset Bodø

2010

STUDIEPLAN

NÆRHET OG VEKST

1-årig utdanningsprogram om tilknytning og psykologisk utvikling

NORDLANDSSYKEHUSET
SEKSJON FOR KUNNSKAPSBYGGING

NÆRHET OG VEKST

Et utdanningsprogram om tilknytning og psykologisk utvikling

Utdanningsprogrammet om tilknytning kommer på bakgrunn av henvendelser fra klinisk personale i psykiatrien. En gruppe oppnevnt blant representanter fra Bupa og Rehab har sammen med Seksjon for kunnskapsbygging utviklet programmet.

Teori om tilknytning regnes som et av de viktigste områder innenfor psykologiske teorier om følelsesmessige relasjoners betydning for menneskets utvikling. John Bowlby utviklet teoriene om tilknytning og Mary Ainsworth videreutviklet dette arbeidet. I de siste årene har oppmerksomheten og interessen for tilknytningsteoriens betydning tatt seg opp, og den integreres nå i nye behandlingsformer.

Programmet er tverrfaglig, og har som målsetting å gi teoretisk kunnskap om ulike innfallsvinkler, samt praktisk anvendelse av ulike metoder. Programmet er ikke en generell innføring i tilknytningsteorier. Det forutsettes derfor at deltakerne har basiskompetanse om tilknytning.

Av hensyn til integrering av kunnskap, ønsker vi at hver enkelt enhet sender et minimum av 4 deltakere. Dette vil ha betydning for prioritering av plass i utdanningsprogrammet.

Flere av forelesningene vil være åpne for andre enn programdeltakerne. Egen informasjon om dette blir publisert på Pulsen.

Forelesere kommer fra inn- og utland, og på den første samlingen vil det være en gjennomgang av de mest brukte begrepene på norsk. Flere av foreleserne har gitt ut bøker, og disse anbefales i litteraturlisten. Listen vil bli supplert med anbefalt litteratur underveis.

Jeg ønsker å takke Angeline Frydenlund, Kjell Bjørgvin Nilsen, Roger Halvorsen, Stefan Olofsson og Steven Balmбра, som med sin kunnskap og kompetanse har bidratt til å utforme programmet.

Seksjon for kunnskapsbygging
Nordlandssykehuset 2009

Inger Simonsen
Programansvarlig

Godkjenninger:

Norsk Psykologforening:

Godkjennes som 32 timers fritt spesialkurs og som 66 timers vedlikeholdsaktivitet.

Den Norske legeforening:

Søkes i etterkant.

Om tilknytning

Tilknytning viser til det spesielt sterke båndet knyttet til en eller flere personer. Dette båndet er både emosjonelt og følelsesmessig, og personene som barnet knytter seg til kalles tilknytningsperson eller primær omsorgsperson. Dette er vanligvis biologiske foreldre, men trenger ikke å være det. Det er måten omsorgspersonen samhandler med barnet, spesielt når barnet er stresset eller føler frykt, som danner grunnlaget for tilknytning.

Derav følger graden av avhengighet eller uavhengighet som barnet utvikler basert på denne tidlige og kritiske samhandlingen.

Tilknytning er det emosjonelle båndet til en annen person, først beskrevet av John Bowlby, som en varig psykologisk forbindelse mellom mennesker. Bowlby mente at de tidlige bånd som ble dannet mellom spedbarnet og omsorgspersonen hadde sterk innvirkning gjennom livet.

Et sentralt tema i tilknytningsteori er at omsorgspersonen er tilgjengelig og mottakelig for barnets behov for å etablere en trygghetsfølelse. Barnet må vite at omsorgspersonen er til å stole på, noe som igjen danner et trygt grunnlag for å utforske verden.

Gjennombruddsstudiet "Strange situation" viste betydning av tilknytning på atferd. I studiet ble barn mellom 12 og 18 mnd observert når de ble forlatt og raskt gjenforent med sine mødre.

Tilknytningsstiler ifølge Mary Ainsworth

Trygg tilknytning:

Barnet undersøker omgivelsene på en aktiv måte når det er alene med mor/omsorgsgiver, og blir tydelig urolig ved atskillelse. Barnet viser positive emosjonelle uttrykk når omsorgsgiver kommer tilbake og søker fysisk kontakt med henne. De trygge barna er ikke reservert overfor en fremmed person når mor/omsorgsgiver er tilstede.

Engstelig og avvissende:

Barnet er engstelig og tar få initiativ til å undersøke omgivelsene når mor/omsorgsgiver er tilstede, og blir svært urolig når hun går ut. Når mor/omsorgsgiver kommer tilbake er barnet ambivalent. Holder seg nær mor/omsorgsgiver, samtidig som det avviser og motsetter seg kontakt.

Engstelig og ignorerende:

Er lite interessert i å undersøke omgivelsene når det er sammen med mor/omsorgsgiver. Barnet viser liten uro når det blir atskilt fra mor/omsorgsgiver og ignorerer henne når hun kommer tilbake. Barnet er ikke spesielt reservert overfor fremmede, men kan ignorere eller unngå dem på samme måte som med mor/omsorgsgiver.

Når barn ikke danner trygg tilknytning, kan dette få negative følger senere i livet. Ungdom med diagnosene ODD og OCD har ofte tilknytningsproblemer.

Målsetting

Utdanningsprogrammet har som målsetting å gi teoretisk kunnskap om ulike innfallsvinkler, samt praktisk anvendelse av ulike metoder .

Målgruppe

Programmet er i første rekke rettet mot ansatte i Nordlandssykehuset.

Programmet egner seg spesielt for de som ønsker å utvide sin kompetanse om relasjonens betydning på atferd hos barn, ungdom og voksne.

Vi ønsker òg velkommen ansatte i andre helseforetak, Bufetat samt andre interesserte.

Kriterier for deltakelse

- Deltakerne bør beherske engelsk godt nok til å følge forelesningene
- Deltakerne bør ha minimum 3-årig høyskoleutdanning
- Det vil bli tildelt vitnemål etter avsluttet program. Vitnemål utstedes av Seksjon for kunnskapsbygging
- Vitnemålet blir utstedt individuelt, og vil dokumentere prosentvis deltakelse. For å få vitnemål kreves 80% tilstedeværelse

Utdanningen er gratis for ansatte i Nordlandssykehuset.

For andre er deltakeravgiften kr. 8.000,-

Utdanningen går over ett år, med 5 samlinger, i alt 11 dager med oppstart 23 februar 2010.

NB! Programmet har begrenset antall plasser

Foreleserne

Simon Wilkinson

Utdannet i psykologi, medisin og psykiatri, og har sin doktorgrad fra Cambridge. Han har bodd i Norge siden 1983, og har lang fartstid som forsker og foreleser ved universitet og høyskoler. I dag jobber han som overlege ved Ungdomspsykiatrisk enhet på Oslo universitetssykehus. I sin nyeste bok "Lidelse og lindring" beskriver han hvordan barn uttrykker og opplever det vi voksne kaller 'sykdom'. Sentralt i dette står forståelsen for ulike tilknytningsformer til foreldre, andre omsorgspersoner eller helsepersonell.

Kåre S. Olafsen

Kåre S. Olafsen arbeider som førsteamanuensis ved Regionsenter for barn og unges psykiske helse, region nord (RBUP Nord), Universitetet i Tromsø. Stillingen er knyttet opp mot sped- og småbarnssatsningen, og han er den regionale representanten i Nasjonalt kompetansenettverk for sped- og småbarns psykiske helse. I tillegg arbeider han i en deltidsstilling i sped- og småbarnsteamet ved BUP i Tromsø, som har universitets-klinikkfunksjoner. Olafsen er spesialist i klinisk nevropsykologi og har en doktorgrad på oppfølging av premature barn gjennom det første leveåret. Han er spesielt interessert i temperament hos små barn.

Anders Broberg

Professor i klinisk psykologi, Universitetet i Göteborg. Han er klinisk psykolog og psykoterapeut og har mange års erfaring fra barne- og ungdomspsykiatrien i Göteborg. Han disputerte i 1989 med avhandlingen "Child Care and Early Development; A longitudinal study of child care, and its effects on child development". Hans forskningsinteresse er innenfor utviklingspsykopatologi dvs. utvikling av psykisk helse som et aspekt av normalutviklingen.

Bente Nilsen

Bente Nilsen er spesialist i klinisk barnepsykologi og jobber i sped- og småbarnsteamet i Bærum BUP. Hun har årelang klinisk erfaring fra sped- og småbarnsfeltet, blant annet ved Aline spedbarnsenter og poliklinikk. Hun har samarbeidet med Patricia M. Crittenden i flere år i utvikling av DMM's (Dynamic-Maturationl Modell) anvendelse i klinikk. Bente Nilsen er formelt sertifisert til å undervise i CARE-Index metoden med et norsk materiale, og vil også begynne å undervise i bruk av PAA/DMM (Preschool Assessment of Attachment) basert på Ainsworth's fremmed rom prosedyre. Dette også med et norsk materiale. Bente Nilsen sitter som styremedlem i IASA (International Association for the Study of Attachment).

Rudi Dallos

Rudi Dallos er Programme Director på Plymouth University Doctorate in Clinical Psychology. Han arbeider som psykologspesialist med ungdom og familier. Han har vært involvert i familierapi i over 25 år, og har skrevet flere artikler om temaet. For tiden jobber han med spiseforstyrrelser, ungdom og selvskading og unge lovbytere. Han underviser, og har en utstrakt virksomhet innenfor forskning og veiledning.

Arlene Vetere

Arlene Vetere er professor i klinisk psykologi og Deputy Director of Clinical Psychology Doctorate training på Surrey University. Hun er familierapeut og President of the European Family Therapy Association. Hun har skrevet to bøker sammen med Rudi Dallos, og utgir snart bok nummer tre: "Systemic Therapy and Attachment Narratives: Application across diverse settings".

Øyvind Kvello

Øyvind Kvello er førsteamanuensis i utviklingspsykologi ved Psykologisk institutt, NTNU. Han har bred erfaring med utredning i barnevernssaker, og fra det kommunale hjelpeapparatet og spesialisttjenesten. Kvello er en mye benyttet veileder og kursholder, han har skrevet en rekke fagartikler, bidratt i flere bøker og hatt flere evalueringssopdrag.

Heidi Jacobsen

Heidi Jacobsen er stipendiat og psykolog ved Nasjonalt kompetansenettverk for sped- og småbarns psykiske helse, RBUP Øst og Sør. Hun er spesielt interessert i tilknytningsteori og forskning, og hvordan benytte denne kunnskapen i barnevernssammenheng, med spesielt fokus på fosterbarn. Heidi Jacobsen har skrevet hovedoppgave om beredskaps- og fosterbarns utvikling av tilknytning til sine nye omsorgspersoner. Hun planlegger å fortsette forskning på tilknytning hos små barn i fosterhjem.

INNHold OG ORGANISERING

Programmet består av 5 samlinger og gjennomføres i 2010. Mellom samlingene oppfordrer vi deltakerne til å møtes for å diskutere problemstillinger og litteratur relatert til forelesningene.

Det gjøres oppmerksom på at noen av forelesningene er på engelsk.

Samling 1

23. - 24. februar, Festsalen NLSH

Tema: • **Utvikling av hjernen**
 • **Sykdomsspråk**
 • **Temperament**

Simon Wilkinson, overlege dr. med, Oslo universitetssykehus

Kåre Olafsen, Førsteamanuensis, RBUP Nord

I denne modulen vil du få presentert informasjon om utdanningsprogrammet og sykehusets bibliotek tjenester. Dere får presentert tilknytningens betydning for 1) hjernens utvikling, 2) spillet mellom sykdom, opplevelse, hukommelse, læring og utviklingspsykologi, samt temperamentets betydning.

Dag 1

Informasjon om programmet

Inger Simonsen, rådgiver Seksjon for kunnskapsbygging, Nordlandssykehuset

Campus - Brukeropplæring i kursets digitale læringsplattform

Trond Kristiansen, rådgiver IKT intern

Innføring i bruk av biblioteksystemet

Elin Strand, bibliotekar Nordlandssykehuset

Tilknytning og hjernens utvikling

Simon Wilkinson, overlege dr. med, Oslo universitetssykehus

Dag 2

Tilknytning og sykdomsspråk

Simon Wilkinson, overlege dr. med, Oslo universitetssykehus

Tilknytning og temperament

Kåre Olafsen, Førsteamanuensis, RBUP Nord

Samling 2

27. - 28. april, Festsalen NLSH

Tema: • **Tilknytning i praksis**

Foredragsholder: Anders Broberg, Professor i klinisk psykologi, Universitetet i Göteborg

I denne modulen vil dere bli presentert for praktisk anvendelse av tilknytningsteori i barndom, ungdom og voksen alder, samt tilknytning og psykopatologi, og tilknytningsteori og psykoterapi.

Dag 1

Anvendt tilknytningsteori for barn og ungdom

Dag 2

Tilknytning hos voksne

Tilknytning og psykopatologi

Tilknytning og psykoterapi

MED KUNNSKAP

UTEN KUNNSKAP

Samling 3

16. - 18. juni, Festsalen NLSH

Simon Wilkinson, overlege dr. med, Oslo universitetssykehus

Bente Nilsen, spesialist i klinisk barnepsykologi, sped- og småbarnsteamet i Bærum BUP.

I denne modulen vil dere få presentert CARE Index metoden, samt andre metoder for vurdering av tilknytning for barn og ungdom. "Making change last: Applying DMM to an adolescent in-patient unit"

CARE-Index metoden ble utviklet av Phd. Pat Crittenden opprinnelig til forskningsformål, men den er fullt ut anvendbar i forhold til risikovurderinger av samspill, som rettleder til intervensjoner og for å vurdere effekten av behandlingstiltak. Informasjon om mor-barn dyader som fremkommer av denne analysen gir vesentlig informasjon om kvaliteten på interaksjonen og relasjonen, men kan ikke alene utgjøre det eneste vurderingsgrunnlaget i mer alvorlige kliniske saker. Prosedyren består av 3-5 minutters videoopptak under lek.

Samling 4

26. - 27. oktober, Festsalen NLSH

Tema: • Attachment Narrative Therapy

Foredragsholdere: Rudi Dallos, Programme Director of the Plymouth University Doctorate in Clinical Psychology
Arlene Vetere, Deputy Director of Clinical Psychology Doctorate training at Surrey University

Attachment Narrative Therapy er en integrert tilnærming i arbeidet med individer, par, familier, adoptiv- og fosterfamilier, samt andre sosiale systemer. Den kombinerer begreper og teknikker fra tilknytningsteori, systemisk familierterapi, narrative teorier og forskning.

I denne modulen vil dere få en oversikt over teori, metoder og praktiske eksempler på bruk av Attachment Narrative Therapy.

Samling 5

16. - 17. november, Festsalen NLSH

Tema: • Fosterbarn
• Rusmisbrukende foreldre
• Ungdom

Foredragsholdere: Heidi Jacobsen, Dr.gradstipendiat ansatt ved Nasjonalt kompetansenettverk for sped- og småbarns psykiske helse, RBUP Øst og Sør
Øyvind Kvello, er førsteamanuensis i utviklingspsykologi ved Psykologisk institutt, NTNU

I denne modulen vil du få presentert tilknytningsteori og forskning sett i forhold til fosterbarn, foreldres rusmisbruk, påvirkning på tilknytning, og om reaktive tilknytningsforstyrrelser hos ungdom.

Dag 1

Tilknytning hos barn i fosterhjem

Tilknytningsforstyrrelser når omsorgsperson ruser seg

Heidi Jacobsen er stipendiat og psykolog RBUP Øst og Sør

Dag 2

Reaktive tilknytningsforstyrrelser hos ungdom

Øyvind Kvello, førsteamanuensis NTNU

Litteraturliste

I denne lista foreslår vi litteratur som kan være nyttig for deg. Litteraturen kan danne grunnlaget for arbeidet i gruppene mellom samlingene. Det kan ofte være nyttig å gå til litteraturen etter forelesningene.

Wilkinson, Simon (2008). Lidelse og lindring. Tilknytning og sykdomsspråk. Gyldendal akademisk

Broberg, Anders et al. (2008) Anknytning i praktiken. Tillämpingar av anknytningsteorin. Natur & Kultur.

Crittenden, Patricia (2008). Raising Parents. Attachment, parenting and child safety. Willian Publishing.

Dallos, Rudi (2006) Attachment Narrative Therapy. Integrating Narrative, Systemic and Attachment Therapies. Open University Press.

Jacobsen, H. (2008). Fosterbarn med tilknytningsvansker og tilknytningsforstyrrelser – hvilke veilednings- og behandlingsmetoder bør vi anbefale? Fosterhjemskontakt: tidsskrift om fosterhjem (4). (s.10-15).

Hansen, M.B. & Jacobsen, H. (2007). Tidlig identifisering av risikobarn - forskningsbasert kunnskapsgrunnlag. Spesialpedagogikk,72 (03). (s.60-73).

Elektronisk påmelding innen 15. desember 2009

www.questback.com/nordlandssykehusethf/nerhetogvekst/

Tilbakemelding om plass vil bli gitt innen 8. januar 2010

Deltakeravgift kr. 8.000,-

Utdanningsprogrammet er gratis for ansatte i Nordlandssykehuset.

NB! Begrenset antall plasser

Vi vil takke Kari, Halvard og Lars som velvillig stilte opp på illustrasjonsbildene

å lære er
å leve

